

Kaupunginhallitus 30.03.2026 § 100

§ 100

Vuoden 2025 tilinpäätös ja tuloksen käsittely (osittain Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyrkkä Maria

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus

1

allekirjoittaa Espoon kaupungin vuoden 2025 tilinpäätöksen ja toimittaa sen tilintarkastajille tarkastettavaksi

2

saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan käsittelyn jälkeen edelleen valtuustolle käsiteltäväksi,

3

oikeuttaa konsernihallinnon tekemään tilinpäätökseen mahdolliset tekniset tarkistukset.

4

ehdottaa valtuustolle vuoden 2025 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Peruskaupunki vähentää poistoeroa 10 752 842,25 euroa.

Tilapalvelut-liikelaitos vähentää poistoeroa 5 014 750,03 euroa.

Vahinkorahasto: ylijäämä 1 400 413,90 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään.

Elinkeinojen ja työllisyyden kehittämisrahasto: ylijäämä 1 031 110,86 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston edellisten tilikausien ylijäämä 297 102,43 euroa siirretään rahastopääomaan.

Peruspalvelujen ja maanhankinnan investointirahasto: ylijäämä 46 729 590,91 euroa lisätään rahaston edellisten tilikausien ylijäämään. Rahaston pääomaan tehdään sääntöjen mukainen inflaatiokorjaus vuoden 2025 kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Edellisten tilikausien ylijäämästä siirretään 1 049 065,16 euroa rahastopääomaan.

Kaupungin tilikauden ylijäämä 126 585 792,48 euroa lisätään oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

Esitykset sisältyvät laadittuun tilinpäätökseen.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Lisäksi tilinpäätökseen sisällytetään konsernitilinpäätös. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kaupunginhallituksen jäsenet ja kaupunginjohtaja.

1. Talouden epävarmuus vaikeutti talouden ennustamista – oman toiminnan ennustamiseen ja tilannekuvaan kiinnitettävä huomiota

Vuoden 2025 aikana verotulojen kertymiin liittyi epävarmuuksia, sillä talouden kasvu viivästyi ja työttömyysluvut olivat kasvussa. Verotulojen ennakoitiin jo keväällä jäävän reilusti talousarviosta, sillä alkuvuoden tilitykset toteutuivat alhaisina. Valitettavasti suunta ei kääntynyt loppuvuodenkaan aikana ja verotulot jäivät lopulta yli 30 milj. euroa talousarviosta. Rakenteelliset uudistukset tekevät verotulojen kehityksen vertailun vaikeaksi, sillä viime vuosina verotuloissa ja valtionosuuksissa on ollut useita poikkeuseriä tai muutoksia jakotuksissa. Näin oli myös vuoden 2025 osalta, sillä valtio oikaisi loppukeväästä kunnille vuonna 2024 liikaa maksettua verotuloa.

Verotulojen lisäksi talouden suhdanteesta riippuvaisia tuloja ovat maanmyyntitulot, joiden arvioitiin kevästä lähtien jäävän talousarviosta. Tilanne ei myöskään niiden osalta muuttunut olennaisesti. Kaikkiaan ulkoiset tulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Yhtenä tekijänä ovat maankäytösopimustuotot, jotka ylittyivät. Ne edellyttävät kuitenkin vastaavat määrärahanlisäykset investointeihin, joten kokonaisuutena niillä ei ole taloutta tasapainottava vaikutus. Tulot ylittyivät myös mm. kotoutumisen laskennallisessa kuntakorvauksessa sekä varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotoissa.

Verotulojen ja maanmyyntitulojen negatiivista poikkeamaa lievensi toimintakulujen alittuminen. Kokonaisuutena toimintatulot alittuivat 37,5 milj. euroa. Huolimatta toimintakulujen alittumisesta, toimintakulut kasvoivat ennätyselliset 5,6 prosenttia eli 76 milj. euroa. Samaan aikaan verotulot kasvoivat edellisvuodesta vain 0,4 prosenttia eli 3 milj. euroa. Tämä kuvastaa talouden rakenteellista epätasapainoa.

Toimintakulujen alittumiseen liittyi monia syitä ja niitä tuotiin esille erityisesti loppuvuodesta. On kuitenkin tärkeää, että ennustamisen tarkkuutta kehitetään oikean tilannekuvan saamiseksi. Tämä sama edellytys koskee konsernia, jota kaupunki vahvasti rahoittaa. Huomioitavaa myös on, että syksyn ennusteet ovat toimineet vuoden 2026 talousarvion pohjana. Josta syystä kuluvan vuoden talousarvion lähtökohdat ovat runsaammat, mitä vielä talousarviota laadittaessa arvioitiin.

Kaupungin tulokseksi muodostui n. 111 milj. euroa, mikä on lähes 57 milj. euroa talousarviota parempi. Kaupungin tulosta kasvattivat rahoitustuotot, jotka toteutuivat yli 40 milj. euroa talousarviota paremmin. Rahoitustuotot

olivat n. 60 prosenttia kaupungin tuloksesta. Vuosikate ja tulos eivät olleet riittäviä toiminnan ja investointien rahoittamiseen. Kaupungin ei kuitenkaan tarvinnut käyttää lainanottovaltuuttaan hyvän kassatilanteen takia.

2. Espoo kasvaa voimakkaasti - lasten ja nuorten määrän kasvu poikkeaa merkittävästi valtakunnallisesta kehityksestä

Espoo kasvaa voimakkaasti, mikä näkyy erityisesti lasten ja nuorten määrän kasvuna. Väestönkasvu on ollut vahvaa ja erityisesti viime vuosina Espoo on kasvanut eniten verrattuna muihin isoihin kaupunkeihin. Ennakkotietojen mukaan Espoon väestönmäärä kasvoi 5 350 asukkaalla. Vuoden lopussa väkiluku oli 326 280. Väestömäärän kasvu oli 1,7 prosenttia.

Espoon väestöstä yli 83 000 henkilöä on vieraskielisiä ja heidän osuutensa väestöstä on 25,5 prosenttia. Vieraskielisten osuus väestöstä kasvaa vuosittain ja kehitys on voimistuva.

Väestönkasvu on tasaantunut muutamien viime vuosien huippulukemista, mutta kasvu on edelleen suurta ja poikkeaa olennaisesti koko valtakunnan yleisestä tasosta. Valtakunnallisesti on nähtävissä, että lasten ja nuorten määrä on laskemassa muualla kuin Suomen suurimmissa kaupungeissa. Koko Suomen väestönkasvusta yli 90 prosenttia tulee pääkaupunkiseudulta ja trendi vain voimistuu.

3. Työttömien määrä korkeimmillaan vuoden 2020 pandemiahuipun jälkeen

Työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa joulukuun lopussa 11,5 prosenttia. Vuodentakaiseen tilanteeseen verrattuna Espoossa oli joulukuun lopulla työttömiä 9,5 prosenttia (1 653 henkeä) enemmän ja työttömien osuus työvoimasta oli 0,6 prosenttiyksikköä suurempi.

Työttömien määrä on kasvanut yhtäjaksoisesti vuoden 2023 maaliskuusta lähtien. Työttömyyden kasvua on ollut etenkin alle 25-vuotiaissa ja pitkäaikaistyöttömyys on lisääntynyt. Alle 25-vuotiaiden työttömien osuus samanikäisestä työvoimasta oli vuoden 2025 lopulla 13,1 prosenttia kun vuotta aiemmin se oli 10,5 prosenttia ja kuusi vuotta aiemmin 6,9 prosenttia. Vuoden 2025 lopulla Espoossa oli 7 875 pitkäaikaistyötöntä, mikä oli 25,7 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin ja peräti noin 2,3-kertainen määrä kuuden vuoden takaiseen verrattuna

Avointen työpaikkojen määrä on supistunut vuodentakaiseen verrattuna vuoden 2022 marraskuusta lähtien. Espoon työllisyyspalveluissa oli vuoden 2025 lopulla 564 avointa työpaikkaa, mikä oli 5,8 prosenttia (35 työpaikkaa) vähemmän kuin vuotta aiemmin.

4. Rahoitustuotot ja menojen alittuminen tasoittivat heikkoa verotulokehitystä

Kaupungin tulos oli 110,8 milj. euroa, mikä on 56,7 milj. euroa alkuperäistä talousarviota parempi. Tulosta paransivat rahoitustuotot, jotka toteutuivat yli 40 milj. euroa talousarviota parempana. Lisäksi toimintakulut alittivat talousarvion 37,5 milj. eurolla. Nämä paikkasivat verotulojen heikkoa kehitystä ja verotulojen jäämistä 31 milj. eurolla talousarviosta. Kokonaisuudessaan kaupunki sai rahoitustuottoja n. 67 milj. euroa, joten niiden merkitys viime vuoden tuloksen muodostumisessa on merkittävä.

Ulkoisia toimintatuottoja kertyi n. 370 milj. euroa, joka jää hieman alle alkuperäisen talousarvion. Vaikka toimintatuotot kokonaisuudessaan näyttävät toteutuvan lähelle talousarviota, on erien sisällä merkittäviä eroja. Yleinen taloustilanne vaikutti maanmyyntituottoihin, jotka jäivät tulotavoitteestaan yhteensä 22 milj. euroa.

Toimintatuottojen kertymää nosti mm. maankäyttösopimusten tuotot, laskennallinen kotoutumiskorvaus, varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot, perusopetuksen maksutuotot sekä kaupunkitekniikassa alueiden käyttöluopatutot.

Ulkoiset toimintakulut olivat 1 418 milj. euroa. Toimintakulujen alituksesta huolimatta toimintakulut kasvoivat 5,6 prosenttia eli 76 milj. euroa. Menojen kasvu on liian suuri erityisesti huomioiden talouden yleistilanne.

Muutamilla tulosityksiköillä oli kuluylityksiä, kuten suomenkielisessä perusopetuksessa ja työllisyyspalveluissa. Vastaavasti keskeisimmät toimintakulujen alitukset tapahtuivat konsernihallinnossa tietohallinnon ostopalveluissa ja keskitetyissä palkkavarauksissa. Toimintakulujen alituksia oli useilla muillakin tulosityksiköillä, kuten suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa, liikunnassa ja urheilussa, kaupunkitekniikassa sekä Tilapalvelut-liikelaitoksessa. Lisäksi Länsimetron vastikekulut ja HSL:n kuntaosuus toteutuivat arvioitua pienempinä. Pelkästään Länsimetron ja HSL:n yhteisvaikutus oli lähemmäs lähes 17 milj. euroa.

Määrärahamuutokset tuotiin valtuuston käsittelyyn käyttötalouden osalta osavuositarkastus 3:n yhteydessä, jotta muutostarpeet olisivat mahdollisimman realistisia. Käyttötaloudessa ja investoinneissa oli kuitenkin poikkeamia, joita ei ennakoitu osavuositarkastukseen.

Toimialojen ja tulosityksiköiden tulee kiinnittää erityistä huomiota ennusteiden laadintaan ja hyödyntää mm. johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmän (JoTo) mahdollistamaa analytiikkaa. Samoin konsernin tulee pystyä ennakoimaan omaa tulokehitystään ja ennakoimaan kuntaosuuksia nykyistä tarkemmin. Näin pystytään tuottamaan laadukkaampaa tilannekuvaa kaupungin taloudellisesta tilanteesta.

Verorahoitusta kertyi 1 287,4 milj. euroa. Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) alitti lopulta alkuperäisen talousarvion 25,1 milj. eurolla. Verotulot kasvoivat vain 0,4 prosenttia eli 3 milj. euroa. Verotulojen kehityksen arviointi vuoden aikana onnistui melko hyvin, vaikka veroarviot olivat talousarviota laadittaessa liian positiiviset. Verotuloarviot perustuvat talousarviota laadittaessa ja seurantaa tehtäessä valtiovarainministeriön arvioihin ja Kuntaliiton ylläpitämiin verotuloennustekehikoihin. Ennustamista vaikeuttaa merkittävästi se, miten yleinen taloustilanne ja työttömyyden kasvu lopulta vaikuttavat verotulojen toteumaan. Talouskehityksen epävarmuuden lisäksi verojen ennustamista vaikeutti valtion tekemät oikaisut kalenterivuosien välillä.

Kunnallisveroa kertyi 525 milj. euroa eli 31 milj. euroa alkuperäistä talousarviota vähemmän. Verovuoden 2024 kunnallisveron oikaisu oli Espoolle 20,1 milj. euroa negatiivinen. Kunnallisverokertymä pieneni edellisvuodesta 0,3 prosenttia eli 1,7 milj. euroa, ilman vuoden 2025 negatiivisia oikaisuja kasvua oli n. 3,5 prosenttia.

Kiinteistöveroä tilitettiin 168 milj. euroa ja se kasvoi 6 milj. euroa eli 3,5 prosenttia edellisvuodesta. Kiinteistöveroä ylitti 0,5 milj. euroa alkuperäisen

talousarvion. Osa vuoden 2025 kiinteistöveroista eräännyttyä maksettavaksi vuoden 2026 puolella tammi- ja helmikuussa

Yhteisöveroa kertyi 140 milj. euroa eli talousarvion mukaisesti. Yhteisövero pieneni 0,7 prosenttia eli 1 milj. euroa edellisvuodesta. Valtakunnallisesti yhteisövero laski ennakkotietojen mukaan 3,8 prosenttia vuonna 2025. Lopulliset tiedot tarkentuvat verotuksen valmistuttua.

Valtionosuuksia tilitettiin Espoolle 455 milj. euroa. Huomioitavaa kuitenkin on, että valtionosuuksiin luokitellaan sote-erät eli muutosrajoitin ja siirtymätasaus. Niiden osuus valtionosuuksista on n. 156 milj. euroa eli yli 34 prosenttia. Sote-erät lasketaan valtionosuuksiin, joita ne tosiasiallisesti eivät ole. Sote-erät ovat Espoolta liikaa leikattua verotuloa, mitä kompensoidaan vain osittain Espoolle takaisin. Näin ollen Espoo menettää joka vuosi osan sille kuuluvista verotuloista.

Rahastojen markkina-arvot kasvoivat vuonna 2025 kun sekä korot että osakkeet tuottivat molemmat kohtalaisesti. Rahastojen tuotot vaihtelivat 3,2 prosentin ja 6,5 prosentin välillä (markkina-arvoin). Rahastojen kirjanpidollinen tulos oli 49,8 milj. euroa alkuperäisen talousarvion ollessa 16,5 milj. euroa. Kesäkuussa kirjattiin noin 18,0 milj. euroa myyntivoittoja, kun yhdessä varainhoitosalkussa tehtiin laajempia tuotemuutoksia eri osuussarjoihin ja strategioihin. Sijoitusvuosi oli kokonaisuudessaan värikäs, erityisesti Trumpin takia, mikä lisäsi rahastojen kaupankäyntiaktiiviteettia. Varainhoitajat säätivät osakepainoja aktiivisesti uutisvirran mukana, mikä johti ennakoitua suurempiin realisoituneisiin tuottoihin kirjanpidossa.

Vuosikatteeksi muodostui 316 milj. euroa ja tilikauden tulokseksi 110,8 milj. euroa.

5. Espoon investointitaso korkea - nettoinvestoinnit lähes 330 milj. euroa

Kaupungin nettoinvestoinnit olivat yhteensä 342 milj. euroa ja ne kasvoivat edellisvuodesta n. 5 milj. eurolla. Uudisrakentamisen määräraha oli 69,3 milj. euroa ja toteuma 53,8 milj. euroa. Hankekohtaisia jaksotuksista johtuvia alituksia oli yhteensä 17,6 milj. euroa.

Infrarakentamisen määrärahat olivat yhteensä 167 milj. euroa ja toteuma 147 milj. euroa. Infrarakentamisen peruskaupungin hankkeista kaupunkiradan investointimenot Rantaradanbaana ja Leppävaara projekti alittivat talousarvion. Hankkeen omatoimirakentamisen pientaloalueet investointimenot alittivat talousarvion, johtuen rakentamistöiden viivästymisestä.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli n. 12 milj. euroa negatiivinen, joten vuosikate ei riittänyt investointien rahoitukseen. Rahavirta toteutui kuitenkin alkuperäistä talousarviota parempana. Tulosta paransivat rahastojen tuotot, jotka pääosin ohjataan rahastoihin ja ne eivät suoraan paranna palvelutuotannon rahavirtaa.

Talousarviolainoja ei nostettu hyvän kassatilanteen ansiosta. Lainakantaa lyhennettiin 52,9 milj. eurolla. Kaupungin lainasalkusta (737,3 milj. euroa) oli kiinteäkorkoista lainaa 73,59 prosenttia ja lainasalkun keskikorko 1,03 prosenttia. Kaupungin kassatilanne oli hyvällä tasolla ja kassasijoitukset tuottivat vuoden aikana noin 3,1 prosenttia eli 10 milj. euroa. Niillä pystyttiin kattamaan myös lainojen korot, jotka olivat 7,9 milj. euroa.

6. Espoo-konsernin vuosikate pieneni - investoinnit kasvoivat

Konsernin tulos vuonna 2025 oli 26 milj. euroa ylijäämäinen. Vuosikate parani edellisvuodesta 2 milj. euroa.

Konsernin investointiohjelma jatkui edellisvuosien tapaan laajamittaisena. Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2025 398 milj. eurolla. Kaupungin osuus konsernitilinpäätökseen yhdisteltävistä bruttoinvestoinneista oli 258 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 140 milj. euroa. Rahoitusosuudet investointimenoihin olivat 12 milj. euroa. Konsernin nettoinvestoinnit olivat 386 milj. euroa eli 23 milj. euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Investointien tulorahoitus oli 107,4 prosenttia.

Konsernin lainakanta oli vuoden 2025 lopussa 3 663 milj. euroa ja se pieneni vuodessa 119 milj. euroa. Lainakanta asukasta kohden oli 11 227, joka on 555 euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Suurin osa konsernin lainakannasta koostui kaupungin lainojen lisäksi Länsimetro Oy:n, Espoon Asunnot Oy:n ja Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) vieraasta pääomasta.

Oikaistu lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän lainat sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 322 milj. euroa eli 94 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Oikaistu lainakanta asukasta kohden oli 7 118, kun se vuotta aikaisemmin oli 7 527 euroa.

7. Kaupunkitasoisten tulostavoitteiden toteutuminen

Espoo-tarinassa on vuosille 2021–2025 määritelty kaupungille seitsemän valtuustokauden tavoitetta. Vuodelle 2025 on asetettu yhteensä 26 kaupunkitasoista tulostavoitetta, joiden tarkoituksena oli edistää valtuustokauden tavoitteiden toteutumista. Tulostavoitteista 12 arvioidaan toteutuneen ja kahdeksan arvioidaan toteutuneen osittain. Kuuden tulostavoitteen osalta havaitaan poikkeamia. Kokonaisuudessaan tulostavoitteista arvioidaan toteutuneen vähintään osittain 77 %.

Poikkeamat painottuvat lasten ja nuorten hyvinvointiin, talouden tavoitteisiin sekä suhdannetilanteen heijastumiin elinvoimassa ja työllisyydessä. Koulukiusaamiseen ja kouluväkivaltaan liittyvät mittarit ovat heikentyneet: aikuisten puuttumista kiusaamiseen ”lähes aina” kokeneiden osuus on laskenut 41,1 prosenttiin (47,1 %). Lasten ja nuorten hyvinvoinnissa ”Voin koulussa hyvin” -mittari on laskenut 46,3 prosenttiin (48,7 %). Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (TakE) tuottavuustavoitteet jäivät saavuttamatta, vaikka kaupungin toimintamenot kokonaisuutena pysyivät talousarviossa. Elinvoiman osalta yritystyöpaikkojen määrä on laskenut, ja nuorisotyöttömyys on noussut 13,1 prosenttiin, mikä on selvästi tavoitetasoa korkeampi. Kotouttamisen tuloksellisuudessa keskeiset erot (mm. oppimistuloksissa ja työttömyydessä) eivät ole kaventuneet tavoitellusti.

Samanaikaisesti Espoo on saavuttanut monia merkittäviä onnistumisia. Varhaiskasvatuksen ja opetuksen työvoiman saatavuus on parantunut: kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien, erityisopettajien ja lastenhoitajien osuudet ovat nousseet ja perusopetuksessa kelpoisten hakijoiden määrä työpaikkaa kohden on selvästi lähtöarvoa korkeampi. Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuutta on edistetty laajalla

digitalisaatio- ja ICT-toimeksiantojen kokonaisuudella, ja kaupunki- ja kuntapalvelututkimuksessa palvelutytytyväsyyden indeksit ovat parantuneet. Kestävien kulkutapojen osuus on 59 prosenttia (53 %) ja turvallisuuden häiriöindeksi on laskenut. Ilmastopäästöt ovat laskeneet ja asukaskohtaiset päästöt ovat pienentyneet, ollen edelleen pääkaupunkiseudun pienimmät (2,2 t). Lisäksi startup-yritysten rahoitus on kasvanut merkittävästi ja kansainvälisille osaajille suunnattujen palvelujen osallistujamäärät ovat ylittäneet tavoitetason.

8. Mahdolliset tarkistukset

Tarkastuksessa mahdollisesti esiin nousevien tilinpäätöksen tarkistusten tekemiseksi esitetään, että konsernihallinto oikeutetaan tekemään teknisiä tarkistukset tilinpäätökseen. Mahdolliset tarkistukset eivät voi muuttaa tilikauden tulosta tai päätöksessä esitettyä tilikauden tuloksen käsittelyä.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Tilinpäätös 2025

Oheismateriaali

- Tilinpäätöksen esitys 2025
- Vuosittainen hyvinvointiraportointi 2025

Tiedoksi